

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांचा
सन २००७-२००८ चा " नागरी " अहवाल.
परिच्छेद क्रमांक ४.५.६ बाबतची कार्यवाही.

महाराष्ट्र शासन
वित्त विभाग
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
शासन परिपत्रक क्रमांक : भानिम-१७.०९ / प्र.क्र. ९२ / लोलेस
दिनांक : १८ नोव्हेंबर, २००९.

ताचा : १) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्रमांक : INS - १०८३ / CR २५८ / ८५ / ADM - ११, दिनांक १० डिसेंबर, १९८५.
२) शासन परिपत्रक क्रमांक : भानिम-१७.०८ / प्र.क्र. ६८ / लोलेस,
दिनांक : २ जुलै, २००८
३) प्रधान महालेखापाल (लेखापरीक्षा) - १, महाराष्ट्र, मुंबई यांचे पत्र क्रमांक : रिपोर्ट / एफ ३०७ / एआर २००७-०८ / १०३, दिनांक : ११ जून, २००९

प्रस्तावना : भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांचा दिनांक ३१ मार्च, २००८ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या नागरी अहवाल संदर्भ क्रमांक ३ येथील पत्रान्वये या विभागास प्राप्त झाला होता. सदर अहवाल दिनांक १२ जून, २००९ रोजी विधानमंडळास सादर करण्यात आला. सदर अहवाल या विभागाचे परिपत्रक क्रमांक : भानिम - १७०९ / प्र. क्र. ७० / लोलेस, दिनांक १२ जून, २००९ अन्वये सर्व मंत्रालयीन विभागांना उचित कार्यवाहीसाठी पाठविण्यात आला होता. सदर अहवालातील परिच्छेद ४.५.६ अन्वये प्रलंबित लेखापरीक्षा अहवाल, विभागीय लेखापरीक्षा समितीच्या बैठका, लेखापरीक्षा अहवालाचा पाठपुरावा आणि कार्यवाही कृति टिप्पण्या (Action Taken Notes) याबाबत नमूद केलेली वस्तुस्थिती पुढीलप्रमाणे आहेत.

सदर अहवालानुसार सन २००७-०८ मध्ये २६ विभागांपैकी फक्त ११ विभागांनी लेखापरीक्षा समितीच्या २७ बैठका आयोजित केल्या. या ११ विभागांच्या २७७४ प्रलंबित परिच्छेदांवर चर्चा करण्यात आली, पैकी केवळ १४११ परिच्छेदांवर अंतिम कार्यवाही करण्यात आली. ही बाब खचितच योग्य नाही.

सन २०००-०१ ते २००६-०७ या कालावधीतील १२० परिच्छेद तसेच तत्पूर्वीच्या कालावधीतील ८१ परिच्छेद अशा एकूण २०१ परिच्छेदांवरील स्पष्टीकरणात्मक झापने प्रलंबित आहेत.

लेखापरीक्षा अहवालातील ज्या परिच्छेदांवर लोकलेखा समितीने सूचना केलेल्या आहेत, त्यावर केलेल्या कार्यवाही, कृति टिप्पण्या लेखापरीक्षेकडून तपासणी करून लोकलेखा समितीस सादर करणे आवश्यक आहे. तथापि याबाबत असे दिसून आले आहे की, बन्याच विभागांकडून लेखापरीक्षा परिच्छेदांवरील कार्यवाही कृति टिप्पण्या पाठविण्यास अमर्याद उशीर झाला आहे.

परिपत्रक

महालेखापरीक्षकांनी सन २००७-०८ च्या नागरी अहवालातील परिच्छेद ४.५.६ मध्ये प्रलंबित परिच्छेदांवर त्वरीत कार्यवाही अहवाल मिळविण्यासाठी आणि यादीतून अंतिमत: काढून टाकण्याकरीता खात्री करून घेण्याकरीता एक परिणामकारक कार्यपद्धती असण्याविषयी निश्चिती करून घेण्याबाबत खालील शिफारशी करण्यात आलेल्या आहेत.

अ) ठरवून दिलेल्या वेळेमध्ये लेखापरीक्षा अहवाल / परिच्छेदांना उत्तर न पाठविणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर कार्यवाही करणे.

ब) नुकसान / प्रलंबित अग्रीम / जादा अदायगी यांची वसूली ठरवून दिलेल्या वेळापत्रकाप्रमाणे करणे.

क) लेखापरीक्षा निरीक्षणावर योग्य ते उत्तर मिळण्याकरीता विभागीय कार्यपद्धतीवर पुनर्विचार करणे.

महालेखापरीक्षकांच्या उक्त शिफारशीच्या अनुषंगाने सर्व मंत्रालयीन विभागांना आता असे निर्देशित करण्यात येते की, लेखापरीक्षा आक्षेपांचा गांभीर्याने विचार करून ते तातडीने निकाली काढण्याच्यादृष्टीने व पुन्हा पुन्हा अशा प्रकारचे आक्षेप न येण्यासाठी खालीलप्रमाणे तात्काळ कार्यवाही करावी.

१) महालेखापालांच्या सर्व प्रलंबित लेखा आक्षेपांचा व स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनांचा प्रशासकीय प्रमुखांनी प्रत्येक महिन्याला आढावा घ्यावा.

२) लेखापरीक्षा समितीच्या विभागावर बैठका तात्काळ आयोजित करण्यासाठी प्रशासकीय विभागांनी त्यांच्या अधिपत्याखालील सर्व विभागप्रमुखांना सूचना देण्यात याव्यात.

३) सदर विभागीय लेखापरीक्षा समितीच्या घेण्यात आलेल्या बैठकांमध्ये निकाली काढण्यात आलेल्या प्रलंबित निरिक्षण अहवाल / परिच्छेदाची माहिती महालेखापाल तसेच वित्त विभागास दरमहा देण्यात यावी.

४) ज्या विभागाच्या लेखापरीक्षा समितीच्या बैठका होणार नाहीत, त्या विभागातील संबंधित समितीचा अध्यक्ष हा शासकीय हिताचे रक्षण आणि जबाबदारीचे पालन न केल्याबद्दल जबाबदार राहील व त्यांच्यावर शिस्तभंगविषयक कार्यवाही करण्यात येईल.

५) महालेखापरीक्षक यांच्या अहवालातील परिच्छेदांवरील स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापने ज्या विभागांनी लोकलेखा समितीकडे अद्याप पाठविलेली नाहीत, ती त्वरीत पाठविण्याची दक्षता घेण्यात यावी.

६) लोकलेखा समितीने केलेल्या शिफारशीवरील कार्यवाही कृति टिप्पण्या (Action Taken Notes) समितीकडे महालेखापालाच्या मान्यतेने त्वरीत पाठविण्यात याव्यात.

सदर सूचनांची अंमलबजावणी काटेकोरपणे करण्यात यावी.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक सांकेतांक २००९९९९८९४९४९००९ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

(कृ. श. कांबळे)

उप सचिव, वित्त विभाग

प्रति

१. अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय,
२. उपसचिव, कार्यासन कोषा प्रशासन / शासन हमी / कराधान, वित्त विभाग,
३. आयुक्त विक्रीकर विभाग, माझगांव, मुंबई,
४. संचालक विमा संचालनालय, गृहनिर्माण भवन, इमारत, बांद्रा (पूर्व), मुंबई ४०००५१
५. आयुक्त, अल्पबचत संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
६. उपसंचालक, महाराष्ट्र राज्य लॉटरी, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
७. संचालक, लेखा व कोषागारे, फ्रीप्रेस जर्नल मार्ग, मुंबई.
८. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
९. प्रधान महालेखापाल (लेखापरीक्षा), मुंबई,
१०. महालेखापाल (लेखापरीक्षा), नागपूर,
११. सह सचिव, लोकलेखा समिती, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
यांना माहितीसाठी अग्रेषित.
१२. नस्ती क्रमांक : भानिम-१७.०९ / प्र.क्र. ६९ / लोलेस,
१३. निवड नस्ती, कार्यासन लोलेस.